

Пълна промяна в СЕМ, БНР и БНТ

Мандатите както на членовете на регулаторния орган, така и на генералните директори на обществените медии, изтичат скоро

Според решение на Конституционният съд обвързването на партия с номинациите за СЕМ е противоконституционно

Весислава Антонова

Началото на медийната година започва с три ключови промени. Заради изтичащите по закон мандати предстои почти пълна подмяна на състава на Съвета за електронни медии (СЕМ) и избор на нови генерални директори на БНР и БНТ. Събитията са важни за пазара, защото от тях зависи начинът, по който ще продължи да се случва медийната регулация в България, както и посоката на работа и ролята на обществените медии. Вече месеци обаче народните представители бавят своите нови кандидатури за СЕМ и това създава усещането, че се водят политически пазарлъци коя партия да прати свой човек в медийния регулатор. И съответно коя да надделее при избора на ръководители на обществените медии. Така се създава опасността трите ключови институции да попаднат в управленски вакуум, от който да пострада и работата им.

Рокадите в СЕМ

Съставът на СЕМ предстои да бъде почти напълно обновен в началото на април. В регулаторния орган трима от членовете се избират от парламента, а двама посочва президентът. На 1 април изтича шестгодишният мандат на Георги Лозанов (който е от парламентарната квота на ГЕРБ) като член на регулатора, а няколко дни по-късно приключва и едногодишното му правомощие да бъде председател на СЕМ. По закон членовете на надзорния орган имат право най-много на два непоследователни мандата и така доц. Лозанов няма право повече да остане в регулатора. Преди повече от година пък изтекоха мандатите на още двама от членовете - Анна Хаджиева (парламентарна квота) и Анюта Асенова (президентска). Росен Плевнелиев вече посочи миналата година, че на мястото на Асенова ще влезе журналистката Бетина Жотева. Парламентът обаче се забави с избора на кандидат на мястото на Хаджиева, а по закон указът на президента влиза в сила едновременно с избора на другия член. Така и Жотева не може да влезе в СЕМ, докато Народното събрание не посочи своята кандидатура. Историята помни няколко случая, при които парламентът се е бавил с кандидатурата си за СЕМ по две години заради пазарлъци коя партия да вкара свой човек в медийния регулатор. С все още действащи мандати в момента в надзорния орган са Иво Атанасов (парламентарна квота/БСП) и Мария Стоянова (президентска квота).

Подмяната на трите позиции в СЕМ е важна, защото тази година изтичат мандатите и на генералните директори на обществените БНТ и БНР. И СЕМ с напълно променено мнозинство ще избира кои да са новите. Логично е при настоящото разпределение на силите в съвета ГЕРБ или Реформаторският блок да се борят да влезе техен представител. Кандидатура от тази част на политическия спектър заедно с двете предложения на президента могат да осигурят мнозинство от три гласа, с които да бъдат избрани генералните директори на двете медии.

От хората, които влязат в СЕМ, зависи и дали те ще успеят да запазят органа, който регулира съдържанието на радио- и телевизионните оператори. Безличен регулатор ще направи по-лесна така обсъжданата конвергенция между СЕМ и Комисията за

регулиране на съобщенията (КРС), както е и на други пазари в Европа. И обратно, медиен регулатор с по-силни и разпознаваеми в обществото фигури с позиция ще се пребори за съществуването си.

Председателката на парламентарната медийна комисия Полина Карастоянова коментира пред "Капитал", че СЕМ не е изключение и има и други регулатори с изтекли мандати, които също очакват депутатите да предложат нови членове. "Причината парламентът да се забави с кандидатурите е силно натоварената парламентарна сесия през изминалата година заради промените в конституцията", каза Карастоянова. Според нея за медийния регулатор трябва да бъдат силни, експертни кандидатури. Тя уточни, че предстои четирите парламентарни групи [ГЕРБ, Реформаторският блок, Патриотичният фронт и АБВ - бел. ред.] да дебатират по темата за избор на членове на СЕМ, КРС, Комисията за защита на конкуренцията и т.н. "Не мога обаче да дам конкретен срок, в който това ще се случи", категорична бе Карастоянова.

Между другото, депутатите може и да са забравили, но още през 1996 г. Конституционният съд излезе с решение, според което обвързването на партия с номинациите за регулатора е забранено като противоконституционно.

Промяната в БНР и БНТ

След промените в СЕМ през април следват и такива за БНР и БНТ. Мандатът на генералния директор на радиото Радослав Янкулов изтича през май. По традиция регулаторът обявява началото на конкурса за нов директор месец по-рано, за да има време за провеждане на състезанието и новият ръководител на медията да събере екипа си.

Вече близо три години под ръководството на Радослав Янкулов БНР се развива в условията на управленска криза и конфронтация между управленски екип и служителите в медиата. Много журналисти отправиха критики към генералния директор, а част от тях дори настояваха за оставката му, недоволни от непрозрачните методи на управление. Междувременно в радиото се възроди синдикатът "Свободно слово", който дълго време беше със затихнали функции. По негова инициатива до СЕМ бяха изпратени немалко оплаквания и сигнали. Въпреки че с днешна дата протестът, изглежда, е затихнал, тътенът от гласовете на недоволството още се чува. А надеждата идва от предстоящия през април избор на нов генерален директор.

Според журналиста в БНР и водещ на "Преди всички" по "Хоризонт" Силвия Великова СЕМ в този си състав - по-голямата част от който с изтекъл мандат, няма право да избира новите генерални директори на радиото и телевизията. "Това са хора, които няма как да бъдат държани отговорни за избора си просто защото малко след него все пак ще трябва да напуснат надмандатните си позиции и, второ - именно защото са с изтекъл мандат, съмненията на кого ще дадат гласа си винаги ще тежат", коментира Великова. По думите ѝ това, което се случва за пореден път с мандатите на членовете на регулатора, е недопустимо за една демократична държава. "И тук голяма е отговорността на Народното събрание, което не излъчва своя нов човек, с което според мен се унижава и президентът, който го направи навреме, но на практика без смисъл", коментира Великова.

По думите ѝ единственото, което регулаторът прави, е да избира - еднократно на три години генерален директор. "Може да е избрал неподходящия човек, може да е избрал компромисния - това е - изборът не може да се коригира, защото за СЕМ това е лично. Регулаторът се страхува да каже - никой от кандидатите не става", каза Великова.

Мандатът на Вяра Анкова като генерален директор на БНТ пък изтича през юли и е логично СЕМ да обяви избора в началото на юни. В телевизията, за разлика от БНР, Анкова се радва на почти пълната подкрепа на екипа си. Гласове на недоволство от

журналистите там не са изразявани. Проблемът за БНТ е, че Анкова вече изкара два последователни тригодишни мандата и няма право на трети. И сега журналистите в телевизията се притесняват дали новият им директор ще запази спокойната професионална среда вътре в медиата.

През годините на управление на Вяра Анкова БНТ неведнъж е давала сигнали за опит за политически натиск върху медиата основно през намаляването на бюджета ѝ. А основната критика и неодобрение - както от така и към БНТ, са произтичали най-вече от модела ѝ на финансиране. Но това далеч не е дебат само на телевизията, а на обществото и институциите. Според водещия на "Панорама" Бойко Василев и политиците и обществото и другите медии подценяват въпроса с обществените радио и телевизия. Според журналиста той е ключов, дори критично важен за медийния пейзаж в България. "Специално БНТ има нужда да бъде чуто първо за своята обществена мисия - за да стане ясно какъв е смисълът от нейното съществуване, и след това за финансирането ѝ, което е смешно от европейска и дори африканска гледна точка", коментира Василев. Според него това не може да стане без справедлив и отговорен избор на ръководство, без приемственост с днешните усилия и без ангажимент от институциите и обществото. "Затова политиците трябва да подхождат максимално отговорно към СЕМ. С журналистическата свобода и качество е като в живота: ще ги оценим, когато ги загубим", категоричен е Бойко Василев. "Тогава обаче ще бъде твърде късно."